

Asia: _VN/20396/2020

Valtioneuvoston asetus kunnan maksuosuudesta ja nopean laajakaistayhteyden vähimmäisnopeudesta laajakaistahankkeessa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Elinvoimainen harvaan asuttu maaseutu tarvitsee laadukkaat tietoliikenneyhteydet:

Digitalisaatio edesauttaa niin osaamisen, yritystoiminnan, palvelujen ja turvallisuuden kehittymistä ja käyttöä kuin luonnonvarojen ja muiden resurssien hyödyntämistä etenkin harvaan asutulla maaseudulla. Digitaaliset palvelut kehittyvät nopeasti ja vaativat nopeita verkkoyhteyksiä. Esimerkkeinä merkittävästi nopeampia verkkoyhteyksiä tarvitsevista palveluista voidaan mainita videopohjaiset valmennus-, neuvonta- ja koulutuspalvelut mm. osana sote-toimintaa sekä kuntien, yritysten, kolmannen sektorin ja kansalaisten uudet palvelut. Koronaviruspandemia synnytti digiloikan tuoden pysyviä vaikutuksia e-palveluiden käyttöön sekä etätyökäytäntöihin ja -mieltymyksiin. Harvaan asutun maaseudun asukkaat ja toimijat tarvitsevat kiinteää valokuituverkkoa voidakseen käyttää tulevaisuuden digitaalisia palveluja.

Tasavertaiset edellytykset rakentaa tulevaisuutta:

Peittävä valokuituverkko turvaa alueiden tasa-arvoisen kehittymisen kaikilla aluetasoilla. Hallitusohjelmassa oleva maininta ”palvelujen saatavuus ja saavutettavuus turvattava” tukee koulutuksen osalta paikasta riippumattomien opetusmuotojen kehittymistä ja opintojen suorittamista verkossa. Kansalaisilla ja yrityksillä on oltava yhdenvertaiset ja tasa-arvoiset mahdollisuudet osallistua digiyhteiskuntaan ja digitalouteen.

Uusien tutkimusten mukaan valokuidun saatavuus edistää yritysten toimintaa ja lisää alueiden vetovoimaa erityisesti nuorten, koulutettujen ja naisten asuin- ja työskentelypaikkana. Viidennes

yrityksistä arvioi valokuituverkon vaikuttaneen yrityksen perustamiseen ja neljännes katsoi valokuituverkon vaikuttaneen yrityksen sijaintipaikan valintaan.

Lisäksi valokuidun saatavuus vahvistaa maaseudun roolia ekologisten ratkaisujen toteutuksissa, mm. logistiikan kehittymisen, kulkemisen vähenemisen sekä etätyön ja monipaikkaisuuden lisääntymisen myötä.

Harvaan asutun maaseudun verkosto pitää hyvänä, että laajakaistarakentamisen tuen piiriin on otettu mukaan vapaa-ajan asunnot. Tämä lisää potentiaalisten liittyjien määrää ja parantaa hankkeen rakenteellista ja taloudellista pohjaa. Sillä on vain pieni vaikutus hankkeen kustannuksiin. Kiinteä kuituverkko parantaa samalla vapaa-ajan asukkaiden asumisen laatua ja palveluja.

Tietoverkkojen nopeuden on vastattava EU:n vaatimuksia:

Harvaan asutun maaseudun verkosto katsoo, että asetuksessa esitetty nopean laajakaistayhteyden vähimmäisnopeus lähtevässä liikenteessä 30 Mbit/s ja tavanomaisissa ruuhka-aikaolosuhteissa 21 Mbit/s sekä saapuvassa liikenteessä 70 Mbit/s ei vastaa EU komission tavoitteita gigabit-yhteiskunnasta, pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmaan kirjattuja tavoitteita valokuituverkosta eikä liikenne- ja viestintäministeriön digitaalisen infrastruktuurin strategian tavoitteita huippunopeasta laajakaistasta. Nopeusvaatimusten alentaminen heikentä Suomen mahdollisuuksia vähentää alueiden välistä digitaalista kuilua, joka on EU:n syvin ja pahin.

Aitoja huippunopeita 5-G tiedonsiirtoyhteyksiä voidaan toteuttaa vain nykyisiä taajuusalueita huomattavasti korkeammilla taajuusalueilla. Tällöin kantama tukiasemasta on maksimissaan 100-200 metriä. Harvaan asuttujen alueiden verkkoyhteystarpeet eivät ratkea 5G-yhteyksillä.

Kuntien maksuosuudet epätasa-arvoisia:

Kuntien epätasa-arvoinen kohtelu tulee poistaa ja kuntaosuuksien tasoa määriteltäessä tulee harvaan asutun maaseudun erityispiirteet mm. pitkät etäisyydet ja harva asutus ottaa paremmin huomioon. Taajama-asteen käyttäminen mittarina ei huomioi riittävästi maantieteellisesti laajoja kuntia, joissa runsaasti kotitalouksia ja elinkeinoitoimintaa on sijoittunut pitkien etäisyyksien päähän keskustaajamasta. Harvaan asutuissa kunnissa, joissa asutus on harvaa ja välimatkat ovat pitkiä, tarvitaan laajakaistarakentamiseen korkeampaa tukea. Näin asiakkailta perittävät maksut on mahdollista pitää kohtuullisina ja operaattorin toiminta kannattavana.

Kunnalle esitettyä tukitasoa tulee alentaa, mikäli kiinteän laajakaistan rakentaminen suuntautuu kunnan alueella sijaitsevalle harvaan asutulla maaseudulle. Suomessa on pinta-alaltaan isoja mm. kuntaliitosten kautta syntyneitä kuntia, joiden alueella sijaitsee korkeasta taajama-asteesta huolimatta laajoja harvaan asuttuja alueita. Harvaan asutuille alueille laajakaistan rakentaminen maksaa huomattavasti enemmän kuin kuntakeskukseen tai sen läheiselle maaseudulle eikä kunnan korkea tukitaso siten kannusta rakentamaan alueelle laajakaistaa.

Kunnilta vaadittavan tukitason tulee olla yhdenmukainen Maaseuturahoituksen kriteerien kanssa.

Harvaan asutun maaseudun verkosto esittää:

- Laajakaistarakentamisen tukea tulee edelleen kehittää ja yhdenmukaistaa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman mukaisiin säännöksiin.

- Kunnan maksuosuuden tulee olla yhdenmukainen Maaseuturahoituksen kanssa tai mieluummin poistaa maksuosuus kokonaan.

- Tietoverkkoyhteyksille tulee määritellä vähintään 100 mb:n symmetriset nopeudet ja tasalaatuisuus. Lisäksi nopeuksia tulee olla mahdollisuus nostaa tulevaisuuden digitaalisia tarpeita vastaaviksi.

- Esitetty viiden miljoonan euron määräraha ei ole riittävä suhteessa suunniteltuun tukiohjelman prosessiin ja siitä syntyvään työmäärään.

Tarja Lukkari
Harvaan asutun maaseudun verkosto / MANE